

Wat is het?

Dit is een Nederlandse vertaling van een onderdeel van het Engelse *Developmental journal for babies and children with visual impairment*. Het *Developmental journal* is bedoeld voor ouders, voor kinderen en voor mensen die werken met jonge kinderen met een visuele beperking. Het is een instrument dat gezinnen helpt bij het volgen en begrijpen van de ontwikkeling van hun slechtziende kind, en het ondersteunt het uitwisselen van informatie tussen gezinnen en de professionals met wie gezinnen te maken hebben. Het bevat materiaal om

- de ontwikkeling van kinderen te volgen en vast te leggen
- gezinnen te helpen begrijpen wat zij kunnen doen om hun kind te helpen in hun ontwikkeling
- het kijkgedrag te stimuleren
- het begrip van verschillende processen en stadia in ontwikkeling te verbeteren

Het *Developmental journal*:

- neemt ontwikkeling en vooruitgang waar bij kinderen met een visuele beperking in de periode van geboorte tot ongeveer driejarige leeftijd
- neemt ontwikkeling en vooruitgang in kijkgedrag waar
- biedt een document waarin gezinnen de vooruitgang en ontwikkeling van hun kind kunnen waarnemen en vastleggen
- geeft een indruk van groei en vooruitgang
- maakt het makkelijker voor gezinnen om informatie over hun kind te delen met de professionals
- helpt in een vroeg stadium moeilijke gebieden op te sporen waar meer hulp gewenst is
- helpt professionals om begeleiding te verzorgen passend bij het individuele ontwikkelingsverloop en de leerstijl van een kind

De *Activity Cards* (worden verder Activiteitenkaarten genoemd) die bij het *Developmental journal* horen:

- bieden praktische ideeën om een kind te helpen naar een volgend ontwikkelingsstadium te gaan
- bieden praktische ideeën om, al in een zo vroeg mogelijk stadium, het zicht van een kind te bevorderen en te stimuleren

Voor wie?

De materialen zijn bedoeld voor gebruik door ouders (en familie) van kinderen met visuele beperkingen. De gedachte hierachter is dat ouders een essentiële rol vervullen in het leven van jonge kinderen. Ouders begeleiden kinderen in hun ontwikkeling van afhankelijke babies naar jonge individuen met eigen persoonlijkheden, eigen voorkeuren, afkeren en nieuwsgierigheid naar de omgeving. Ouders zijn ook degenen die hun kind het beste kennen en degenen die, door dagelijkse familie-aangelegenheden, sociale ervaringen en spel, hun kind begeleiden naar een volgende fase in de ontwikkeling.

Echter, de aanwezigheid van een (visuele) beperking maakt dat ouders soms minder vertrouwen hebben in hun vermogen om hun kind te helpen nieuwe dingen te leren. Onderzoek en ervaring hebben laten zien dat ouders het meest geschikt zijn om kinderen met een visuele beperking te begeleiden en dat wat zij doen deelt in grote mate bij aan het vermogen en de prestaties die het kind uiteindelijk behaalt. Het is daarom belangrijk dat ouders de eigen kennis, vaardigheden, en het belang van de alledaagse dingen die zij doen om de ontwikkeling van hun kind te bevorderen, niet onderschatten.

De activiteiten kunnen hierbij helpen en laten ouders zien hoe 'natuurlijke' gedragingen thuis babies en jonge kinderen vele gelegenheden geven om te leren. Het *Developmental journal* biedt een basis voor discussie en het delen van ideeën tussen professionals en gezinnen over waar een kind mee bezig is, wat ouders vervolgens kunnen doen en de dingen iedereen kan doen om te helpen. De materialen komen 'tot leven' wanneer zij gedeeld en besproken worden door gezinnen en professionals die met hen werken. Praten over de materialen is minstens zo belangrijk als het invullen van de papieren. Het draagt bij aan meer begrip over waar een kind mee bezig is en hoe de ontwikkeling het best bevorderd kan worden. Alles in het *journal* ondersteunt en onderstreept het essentiële werk dat professionals (vaak ontwikkelingsbegeleiders/thuisbegeleiders van (gezinnen met) kinderen met een visuele beperking) doen met gezinnen gedurende de eerste levensjaren van het kind.

Als u ouder bent van een kind met een visuele beperking, dan is het *Journal* bedoeld om te helpen bij

- het delen van je observaties van uw kind en zijn/haar gedrag in alledaagse situaties met anderen (professionals)
- het herkennen van het belang van wat u doet om zijn/haar ontwikkeling te stimuleren en te bevorderen
- het stellen van vragen en zoeken naar bevestiging van gedachten over hoe uw kind zich ontwikkelt
- het begrijpen van wat uw omgeving verwacht dat uw kind in een bepaald ontwikkelingsstadium doet
- het begrijpen van wat u en anderen kunnen doen om uw kind te helpen bij het leren en het ontwikkelen van het zicht dat er is

Als je werkt met een kind met een visuele beperking, dan is het *Journal* bedoeld om te helpen bij

- het bieden van een consistente manier van het opsporen en volgen van vooruitgang dat betrekking heeft op alle gebieden van ontwikkeling, inclusief zicht
- het vaststellen van gebieden waar meer hulp nodig is
- het voorstellen van praktische ideeën voor activiteiten om ontwikkeling en zicht te bevorderen
- het samenwerken met gezinnen en andere professionals terwijl u een relatie opbouwt met gezinnen en advies geeft

Dit pakket bevat:

Vertaalde materialen van het *Developmental journal* die betrekking hebben op zien en kijkgedrag, namelijk

- Overzicht visuele ontwikkeling
- Activiteitenkaarten ter bevordering van zien en kijken
- Aanwijzingen voor visuele omgeving en visuele materialen

Overzicht visuele ontwikkeling

Voordat u begint is het belangrijk om een startniveau te bepalen dat u zal helpen bij het vinden van relevante informatie. Neem het Overzicht visuele ontwikkeling door, indien mogelijk met uw begeleider, en bekijk welke sectie (*fase*) het gedrag van uw kind het best

beschrijft. Als uw kind sommige items van een bepaalde sectie beheerst maar niet allemaal, is dit de beste sectie om mee te starten. Als er items zijn waar uw kind nog niet mee begonnen is, kunt u beter met de vorige sectie beginnen.

Er wordt geadviseerd om het Overzicht regelmatig in te vullen (4 tot 6 wekelijks in het eerste jaar en daarna misschien 3 tot 4 keer per jaar). Dit zal u en uw begeleider blijven helpen bij het bepalen van de meest geschikte activiteiten en visuele materialen.

Het Overzicht visuele ontwikkeling volgt stadia in de ontwikkeling van het bewustzijn van licht tot het zien van details in afbeeldingen en de ontwikkeling van verschillende oogbewegingen. Stappen in de ontwikkeling van functioneel zicht zijn opgesomd in de linkerkolom. Er is vaak ruimte aanwezig om een korte beschrijving te geven van het object, speeltje of afbeelding dat uw kind kan zien of volgen. In de twee middelste kolommen kunnen datums worden ingevuld waarop u een bepaald visueel gedrag is opgevallen (misschien) en waarop u het regelmatig ziet (zeker). In de rechterkolom is ruimte om de afstand waarop je kind een object of speeltje ziet of kan opsporen, te noteren, en zonodig de snelheid van de beweging waarmee het object is bewogen (langzaam, normal, snel).

Activiteitenkaarten

De *activiteitenkaarten* bevatten suggesties en praktische ideeën om u te helpen uw kind te ondersteunen bij het verwerven van nieuwe vaardigheden.

De activiteiten zijn gekoppeld aan stadia in ontwikkeling. Stadia staan voor een geheel van vaardigheden en gedragingen die normaal gesproken beginnen te ontwikkelen op een bepaalde ontwikkelingsleeftijd. Hoewel nog niet exact bekend is in welke volgorde kinderen met een visuele beperking nieuwe vaardigheden leren, is de volgorde van stadia die gebruikt is voor de activiteiten in dit programma de volgorde die verwacht wordt voor kinderen met normaal verlopende ontwikkeling.

Uw begeleider kan uw helpen de kaart uit te zoeken die het meest geschikt is voor het stadium waarin uw kind zich bevindt.

Visuele omgeving en visuele materialen

De *Visuele omgeving en visuele materialen kaarten* bevatten aanwijzingen voor het aanpassen van de visuele omgeving en het gebruik van bepaalde objecten en speelgoed. Deze aanwijzingen helpen u om de meest geschikte omgeving te creëren ter bevordering van de (visuele) ontwikkeling van uw kind. Elke activiteitenkaart bevat een opmerking die u hier aan helpt te herinneren.